kasos ir vienos 12 m² praplėtimas) ir trys 2x2 m dydžio šurfai – iš viso 54 m² plotas. Vienoje perkasoje apie 50 cm gylyje buvo rastas vaiko kapas, galva orientuotas į ŠV. Šalia griaučių nerasta jokių įkapių, padedančių datuoti kapą. Praplėtus perkasą rasta 60x50 cm dydžio juodos žemės su angliukais dėmė, kurioje aptiktos kelios grublėtos keramikos šukės. Pati dėmė buvo beveik 2 m atstumu nuo aptikto kapo ir ji rasta aukščiau nei vaiko kapas. Tad nežinia, koks dėmės ir kapo santykis. Kapo datavimas neaiškus – tai gali būti ir atsitiktinis palaidojimas, susijęs su kaimo kapinaitėmis.

Tirtoje perkasoje tarp dviejų kalvelių aptiktas IV–VI a. gyvenvietės ar sodybos kultūrinis sluoksnis su radiniais. Sluoksnio storis siekia iki 80 cm. Perkasoje aptikta gana daug metalo apdirbimo liekanų. Dabar manoma, kad pati gyvenvietė yra apie 200 m į R nuo šios vietos, tad gali būti, kad čia rasta atokiau buvusios sodybos vieta. Tirtoje perkasoje rasta gana daug keramikos šukių. Didžioji jos dalis brūkšniuotu ir grublėtu paviršiumi. Brūkšniuotų šukių brūkšniavimas gana stambus, neaptikta vėlyvajai brūkšniuotai keramikai būdingų puodų su ryškia briauna. Tokia rasta viena grublėta keramikos šukė. Dalies keramikos šukių paviršius nutrupėjęs ar nusitrynęs. Gali būti, kad ant kai kurių puodų brūkšniuotu paviršiumi drėbta skysto molio grublėtumui išgauti. Puodų pakraštėliai labai menkai profiliuoti. Iš ypačiųjų radinių rastas tik kibirėlio formos geležinis kabutis (1 pav.).

1 pav. Kibirėlio formos kabutis. R. Šmigelsko nuotr.

Fig. 1. The bucket-shaped pendant

0 1 cm

The Unenclosed Settlement at the Site of Bendžiukai Cemetery

Bendžiukai Cemetery (Molėtai District, E Lithuania) was discovered in 1940. At that time, four inhumations and one cremation were excavated. In 2015, three trenches and three test pits (a total of 54 m²) were excavated. One burial of uncertain date and the cultural layer from a 4th–6th-century settlement or farmstead were discovered. The cultural layer contained the remains of metal artefacts, sherds of pottery with brushed and rough surfaces, and an iron, bucket-shaped pendant (Fig. 1).

Birutė Lisauskaitė

Mačiūnų piliakalnis

2015 m. detalieji tyrimai vykdyti Mačiūnų piliakalnio (UK 5503) (Prienų r., Ašmintos sen.) teritorijoje, įrengiant į jį naują taką ir laiptus nuo esamos automobilių stovėjimo aikštelės, esančios šalia krašto kelio 130 Prienai–Kaunas (Kauno gatvė). Mačiūnų piliakalnio teritorijos ŠV riba eina Mokūnupio upeliu. Piliakalnį iš ŠV, V ir PV juosia šio upelio slėnis, o iš PR ir R – Nemuno slėnis. ŠR pusėje esanti dirbtinai suformuota loma skiria piliakalnį nuo toliau esančios aukštumos, kuri vietinių gyventojų iki šiol vadinama Nuotakos kalnu, matyt, nuo netoliese esančio Nuotakos upelio pavadinimo.

Ištirtos dvi 10x1 m dydžio ir viena 12x1 m dydžio perkasa – 32 m² bendras plotas. Nustatyta, kad piliakalnio teritorijos ŠR pusėje esanti terasa buvusios dirbtinės lomos teritorijoje suformuota XX a. 7 dešimtmetyje buvusio molio karjero vietoje, jį išlyginus ir jo PR pakraštyje supylus apie 2–2,5 m sankasą takui su laiptais į piliakalnio Š pylimą įrengti. Terasos vietoje

1 pav. Piliakalnio įtvirtinimų konstrukcijos stulpavietės perkasoje I. B. Lisauskaitės nuotr.

Fig. 1. The postholes, which are from the hillfort's fortification structures, in trench I

po velėna rastas iki 45 cm storio permaišytas molio sluoksnis, supiltas ant natūralaus rudos spalvos molio.

Perkasa I tirta Š pylimo ŠR šlaite. Tyrimų metu nustatyta, kad piliakalniui su gynybiniais pylimais įrengti buvo pritaikyta kalvos dalis. Joje Š pylimas buvo pradėtas formuoti sudeginus kalvos paviršiuje augusius želdinius ir vidinėje pylimo pusėje ar jo viduryje (nežinoma, kaip jis buvo įrengtas) supylus apie 1,6 m storio smėlio sluoksnį bei jo išorinį ŠR šlaitą išplūkus moliu. Šio molio storis prie pylimo viršaus yra apie 90 cm. Molio sluoksnis buvo išplūktas nuo viršaus apie 4,2 m pločio juosta. Apačioje jis plonėja iki 5 cm storio ir pereina į natūralų molį. Gali būti, kad šis sluoksnis pylimo viršuje yra buvęs dar storesnis, tačiau jo viršutinė dalis apardyta įvairių žemės darbų metu.

Pylimo išoriniame šlaite apie 2 m nuo jo viršaus yra buvę apie 2,5 m pločio gynybiniai stulpinės konstrukcijos įtvirtinimai (1 pav.). Tyrimų metu perkasos ŠV pakraštyje rastos 6 stulpavietės nuo 15–22 cm skersmens rąstų. Tarp stulpaviečių buvo 25–30 cm tarpai. Tarp stulpų medienos ar kito kokio užpildo liekanų nerasta. Stulpinės konstrukcijos sunykimo priežastys neaiškios. Kokių nors radinių tyrimų metu neaptikta, tad negalime spręsti apie piliakalnio naudojimo laiką.

Mačiūnai Hillfort

In 2015, three trenches (a total of 32 m^2) were excavated at the site of planned steps at Mačiūnai Hillfort (Prienai District, C Lithuania). It was determined that the N bank began to be formed after the greenery growing on top of the hill had been burnt off, a roughly 1.6 m thick layer of sand had been laid down, and a clay layer up to 90 cm thick had been hard packed on its NE escarp in a 4.2 m wide band starting at the bank's top. The bank's escarp had defensive, 2.5 m wide, pole structure fortifications, from which six 15–22 cm diameter postholes have survived at intervals of 25–30 cm (Fig. 1). No finds were discovered during the investigation and the hillfort's dating remains unclear.

Irmina Kaminskaitė

Medsėdžių piliakalnis

2015 m. liepos–rugpjūčio mėnesiais vykdyti žvalgomieji tyrimai Medsėdžių piliakalnyje (UK 39366), esančiame Žemaitijos nacionalinio